

पत्र संख्या: ०८२/८३

च.नं.: ८३

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय
सहकारी दर्ता अधिकारीको कार्यालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

सम्पर्क नं. :- ०८२-५९,०७३९

मिति: २०८२/०४/०९

विषय: सहकारी संघ संस्थाहरूलाई निर्देशन जारी गरिएको सम्बन्धमा ।

श्री सरोकारवाला सहकारी संघ संस्थाहरू सवै,
लुम्बिनी प्रदेश ।

सहकारी संघ/संस्थाहरू स्थापना तथा सञ्चालनको सम्बन्धमा सहकारी ऐन, २०७४ तथा सहकारी नियमावली, २०७५ र प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ तथा सहकारी नियमावली, २०७६ तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् । सहकारी विभाग, नेपाल राष्ट्र बैङ्क, राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरण लगायतका विभिन्न सरकारी निकायहरूबाट सहकारी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न मापदण्ड तथा निर्देशन जारी भएका छन् । सहकारी सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा तहगत समन्वय तथा सहकार्य गर्दै सहकारी सम्बन्धी प्रचलित ऐन, नियम, मापदण्ड र निर्देशनको पालना गर्नु/गराउनु सहकारी सम्बन्धी विभिन्न नियामक निकाय र सहकारी संघसंस्थाको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस कार्यालयको नियमन क्षेत्राधिकार भित्र रहेका सहकारी संघसंस्थाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा सुशासन कायम गर्न लुम्बिनी प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ को दफा ७७ को उपदफा (१) तथा लुम्बिनी प्रदेश सहकारी नियमावली, २०७६ को नियम ३८ (झ) बमोजिम यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

(सुरज चन्द्र आचार्य)
दर्ता अधिकारी

समृद्ध लुम्बिनी, आत्मनिर्भर प्रदेश

Email: oocr.lumbini@gmail.com

Website: cro.lumbini.gov.np

लुम्बिनी प्रदेश सरकारको नियमन क्षेत्राधिकार भित्र रहेका सहकारी संघ/संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन

सहकारी संघ/संस्थाहरू स्थापना तथा सञ्चालनको सम्बन्धमा सहकारी ऐन, २०७४ तथा सहकारी नियमावली, २०७५ र प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ तथा सहकारी नियमावली, २०७६ तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् । सहकारी विभाग, नेपाल राष्ट्र बैङ्क, राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरण लगायतका विभिन्न सरकारी निकायहरूबाट सहकारी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न मापदण्ड तथा निर्देशन जारी भएका छन् । सहकारी सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा तहगत समन्वय तथा सहकार्य गर्दै सहकारी सम्बन्धी प्रचलित ऐन, नियम, मापदण्ड र निर्देशनको पालना गर्नु/गराउनु सहकारी सम्बन्धी विभिन्न नियामक निकाय र सहकारी संघसंस्थाको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस कार्यालयको नियमन क्षेत्राधिकार भित्र रहेका सहकारी संघसंस्थाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा सुशासन कायम गर्न प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ को दफा ७७ को उपदफा (१) तथा लुम्बिनी प्रदेश सहकारी नियमावली, २०७६ को नियम ३८ (झ) बमोजिम यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

१. संस्थाको सम्पूर्ण शेयर सदस्यहरूको वैयक्तिक विवरण, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरीवेक्षण समिति तथा अन्य उपसमितिका सदस्यहरूको विवरण, शेयर सदस्यहरूले वचत संकलन तथा ऋण लगानीको विवरण प्रविष्टि तथा अद्यावधिक गर्ने । वार्षिक साधारण सभा, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरीवेक्षण समिति तथा अन्य उपसमितिको बैठक तथा निर्णय, मासिक, चौमासिक तथा वार्षिक प्रतिवेदन COPOMIS प्रणालीबाट समेत पठाउने व्यवस्था गर्ने ।
२. आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिना भित्र संघ/संस्थाको समष्टिगत विवरण तयार गरी COPOMIS प्रणालीमा प्रविष्टि गर्ने
३. वार्षिक साधारण सभाबाट निर्णय भए बमोजिम छनौट भएको लेखापरीक्षकबाट अनिवार्य रूपमा असोज मसान्त भित्र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने । वचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने सम्पूर्ण सहकारी संघसंस्थाहरूले PEARLS तथा MCI का सूचकहरूको विश्लेषण गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने ।
४. सहकारी ऐन नियममा उल्लेख भए बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गरी कम्तिमा पनि ५१ % शेयर सदस्यको भौतिक उपस्थितिमा मात्र साधारण सभा सञ्चालन गर्ने । साधारण सभाको गणपुरक सङ्ख्या नपुग भएमा साधारणसभाको बैठक स्थगित गरी ७ दिनभित्र अर्को साधारण

२०८२/०४/०९
दार्ता अधिकारी

- सभाको बैठक हुने, मिति र समय समेत तोकी सूचना जारी गरी ३३ प्रतिशत (गणपुरक सङ्ख्या) शेयर सदस्यको उपस्थितिमा साधारण सभा सञ्चालन गर्ने ।
५. सहकारी ऐन नियममा तोकेको समयभित्र सञ्चालक समिति र लेखा सुपरीवेक्षण समितिको निर्वाचन गर्ने ।
 ६. सञ्चालक समिति, लेखासुपरीवेक्षण समिति र व्यवस्थापकको फोटो सहितको तीनपुस्ते विवरण प्रमाणित गरी कार्यालयमा पेश गर्ने ।
 ७. सञ्चालक समिति, लेखासुपरीवेक्षण समिति र अन्य उपसमितिको सहकारी ऐन, नियममा तोके बमोजिम नियमित रूपमा बैठक बस्ने, छुलफल गर्ने र सहकारी संघ/संस्थाको हित वृद्धि हुने निर्णयहरू गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
 ८. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा र संस्थाको बजेट तथा कार्यक्रम साधारणसभाबाट स्वीकृत गरेर मात्र संस्थाको कामकारवाही अगाडि बढाउने ।
 ९. सहकारी संस्थाको आय-व्यय, नाफा-नोक्सान, बचत संकलन तथा ऋण लगानीको लेखाइन् तथा व्यवस्थापनलाई विश्वश्र्तीय र पारदर्शी बनाउन प्रविधिको प्रयोग गर्ने । Online मा आधारित Software System को उपयोग गरी Software Audit गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
 १०. संस्थाको ऋण लगानी तथा असुली प्रक्रियालाई व्यवस्थित बनाउने । ऋणको वर्गीकरण गरी असल ऋणमा-१ प्रतिशत, कमसल ऋणको लागि २५ प्रतिशत, शंकास्पद ऋणको लागि ५० प्रतिशत र खराब ऋणको लागि १०० प्रतिशत रकम अनिवार्य रूपमा ऋण जोखिम कोषमा व्यवस्था गर्ने ।
 ११. सहकारी संस्थामा कार्यरत कर्मचारीको व्यक्तिगत विवरण दुरुस्त राख्ने व्यवस्था मिलाउने । कर्मचारीलाई नियुक्तिपत्र र स्पष्ट कार्यविवरण (ToR) प्रदान गरेर मात्र काममा लगाउने ।
 १२. योगदान र कारोवारको आधारमा संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषको रकमलाई शेयर लाभांशमा नजोडी कानून बमोजिम फिर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाउने । संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष, शेयर लाभांश कोष र कर्मचारी बोनस कोषमा रहेको रकम प्रचलित ऐन नियम बमोजिम सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकेको खण्डमा सो रकम जगेडा कोषमा स्थानान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
 १३. नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा रहेको वित्तीय जानकारी इकाइको goAML Software मा आवद्ध भई सीमा कारोवार प्रतिवेदन (TTR), शंकास्पद कारोवार प्रतिवेदन (STR) र शंकास्पद गतिविधि प्रतिवेदन (SAR) तोकिएको समयभित्र पेश गरी सोको जानकारी यस कार्यालयमा पेश गर्ने ।

दता अधिकारी

12

१४. आ.व. २०७६/७७ भन्दा अघि दर्ता भइ सञ्चालनमा रहेका सहकारी संघसंस्थाहरूले प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ का प्रावधानहरूसँग सामञ्जस्यता कायम हुने गरी विनियम पुनर्लेखनको प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।
१५. सबै सहकारी संघसंस्थाले आफ्ना शेयरसदस्यहरूलाई प्रदान गर्ने सेवाको सन्दर्भमा सदस्य वडापत्र तयार गरी सबै शेयरसदस्यले देख्ने गरी उपयुक्त स्थानमा राख्ने सोही बमोजिम सदस्यलाई सेवा प्रदान गर्ने ।
१६. नेपाल सरकार, राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरणबाट मिति २०८२/०२/०९ गते जारी गरेको “बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको सञ्चालन सम्बन्धमा जारी गरिएको नियामकीय मापदण्ड-२०८२” को पालना गर्ने ।
१७. नेपाल सरकार, राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरणबाट मिति २०८२/०३/२३ गते सहकारी संघ/संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशनको पालना गर्ने ।
१८. नेपाल सरकार, कृषि, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय, सहकारी विभागबाट मिति २०८२/०३/३२ गते जारी भएको “सहकारी संघ/संस्थालाई जारी गरिएको एकिकृत निर्देशन-२०८२” पूर्ण रूपमा पालना गर्ने ।
१९. माथि उल्लेख नभएका विषयका सन्दर्भमा सहकारी सम्बन्धी प्रचलित ऐन, नियमानुसार सहकारी संघसंस्थाहरूमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गरी सहकारी संघसंस्थाहरूमा सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।

२०८२/०४/०९
दर्ता अधिकारी